

MŰVELŐDÉSI ÉLETÜNK KRONIKÁJA

2009. május–június–július

ELISMERÉSEK

❖ Az MTA 179. közgyűlésén **Pálinkás József**, az MTA elnöke átadta az Arany János-díjakat és -érmeket. A Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság 2009-ben *Arany János Életmű-díjat* adományozott földinknek, **Kótyuk István** egyetemi tanárnak sokoldalú munkásságáért, kutatói, műfordítói és oktatói tevékenységéért.

❖ A budapesti Corvinus Egyetem diplomaosztó ünnepségén oklevéllel ismerték el a kárpátaljai kihelyezett tagozat tanárának, **Csoma Zoltánnak** az oktatói tevékenységét.

❖ Az Újságírók Napján kitüntetések, okleveleket nyújtottak át a megyei tanács, a közigazgatás, a megyei szakszervezet és az Ukrán Nemzeti Újságíró Szövetség nevében. Elismerésben részesültek többek között **Kulin Zoltán**, a Kárpátaljai Megyei Állami Rádió- és Televíziótársaság vezérigazgatóhelyettese, **Fedák Anita**, **Barát Mihály** és **Makusinné Rehó Viktória** újságírók. **Kőszeghy Elemér**, a Kárpáti Igaz Szó főszerkesztője, a Magyar Újságírók Kárpátaljai Szövetségének elnöke az Ukrán Nemzeti Újságíró Szövetség legmagasabb kitüntetését, az aranymedáliát vehette át.

ESEMÉNYNAPTÁR

Május

❖ Mintegy tucatnyi együttes és szólista részvételével rendezték meg Beregszászban a Kárpátaljai Magyar Dzsesszfesztivált a KMKSZ szervezésében.

❖ **Dr. Tóth Mihály** elnökletével megtartotta ülését a Szolyvai Emlékparkbizottság. A testület több fontos kérdésben döntött: megbízta **Dupka Györgyöt**, a bizottság titkárát, hogy további keresse annak lehetőségét, hogy a sirtófalra felkerüljenek a Csonkabereg, a ke-

let-szlovákiai Nagykapos, a romániai Halmi és Máramarossziget környékéről lágerrekből hurcoltak és elpusztultak nevei

❖ A Nagyszőlősi Bartók Béla Zeneiskola Zenekara Bartók Béla nagyszőlősi éve emlékének szentelt hangversenyt a Perényi Zsigmond Középsiskolában a KMKSZ Nagyszőlősi Városi Alapszervezete szervezésében.

❖ A tiszabökényi könyvtár író-olvasó találkozót szervezett, ahol **Dupka György** kárpátaljai költővel, íróval, Tiszabökényi díszpolgárával találkozhattak az olvasók.

❖ A MÉKK Munkácsy Mihály Képzőművészeti Egyesületének aktivistái (**Soltész Péter**, **Soltész Gabriella**, **Fuchs Andrea** és mások) plenert szerveztek az ungvári járási Andrásháza/Andrijivka melletti tó partján.

❖ A Vajdaságban megrendezték az Énekeltek XIV. Zentai Fesztiválját. A rangos rendezvényen a KMMI-it **Szabó Tibor** közművelődési részlegvezető képviselte. **Filep Anita** verséneklő különdíjban részesült.

❖ A III. Hollósy Simon Alkotótáborban készült munkákból nyílt kiállítás Beregszászban a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség, a Kárpátaljai Magyar Képző- és Iparművészek Révész Imre Társasága és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola szervezésében.

❖ Rendhagyó irodalomórára került sor a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola olvasótermében. A budapesti vendégeket — **Oláh János** költőt, író, a *Magyar Napló* főszerkesztőjét, **Mezey Katalin** költőt, a folyóirat szerkesztőjét, a Széphalom Könyvműhely igazgatóját és **Falusi Márton** költőt, szerkesztőt **dr. Penckőfer János** költő, a Rákóczi-főiskola tanára mutatta be.

❖ A Gáti Kovács Vilmos Középsiskolában ismét megrendezésre került Kovács Vilmos-

nak, a kárpátaljai magyar irodalom jeles személyiségének nevét viselő szavalóverseny.

❖ Az Európa–Magyar Házban a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet tehetséggondozó programja keretében meghirdetett alkotói pályázat nyerteseit díjazták. A legjobb alkotók a KMMI oklevélét és pénzjutalmát vehették át. A négy kategóriában az első díjat kapták: **Délczegh Nikolett** (vers), **Nagy Géza** (próza), **Nagy Irén** (műfordítás), **Kárpáti P. Zoltán** (grafika).

❖ Több mint háromszáz néző előtt, nagy sikerrel adta elő a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház társulata Gogol *Háztűznéző* című darabját az ungvári járási Szalókán.

❖ Az Ukrajnában elesett világháborús magyar, illetve más nemzetiségű katonák és munkaszolgálatosok végső nyughelyéül szolgáló központi katonatemető alapkövét tették le a kárpátaljai Dercenben **dr. Szeke-
res Imre** honvédelmi miniszter és **Volodimir Gyibrova** ukrán védelmi miniszterhelyettes részvételével.

❖ A múzeumok nemzetközi napja alkalmából megnyitotta kiállítását a Boksay József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeum.

❖ Beregszászban lépett fel a Benkó Dixieland Band, Magyarország nemzetközileg is magasan jegyzett jazz-együttese.

❖ XXI. Berzsényi Helikon Napok Fonyódon a Berzsényi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság szervezésében. A fórumon **Dupka György** előadást tartott „A kárpátaljai *Együtt* című irodalmi folyóirat az egység szolgálatában” címmel.

❖ Az 1063-ban alapított Beregszász idén méltatja megyei jogú várossá nyilvánításának nyolcadik évfordulóját. **Gajdos István** polgármester tényekkel igazolta ünnepi beszédében, hogy a nyolc esztendő jelentős változásokat hozott a város lakói számára. A Beregszászi Napok szervezői a helyi közösséget kívánták tovább erősíteni

azzal, hogy a római katolikus templomban nem mindennapi eseményként a városlakók megtekinthették a Szent Korona hiteles másolatát. A megnyitón a Szent Koronáról **Zubánics László** történész, az UMDSZ ONT elnöke tartott előadást.

❖ A RIT tagjainak mintegy száz alkotását mutatták be a munkácsi várban. Többek között **Matl Péter**, **Berecz Margit**, **Óri Mihály**, **Magyar László**, **Benkő György**, **Erfán Ferenc**, **Kolozsvári László**, **Riskó György**, **Veres Ágota**, **Tóth Róbert**, **Kopriva Attila**, **Kulin Ágnes**, **Réti János**, **Hidi Endre**, **Szocska László** és **ifj. Hidi Endre** munkáit. A kiállítási anyagban szerepelt a közelmúltban elhunyt **Szemán „Öcsi” Ferenc**, **Veres Péter** és **Tóth Lajos** több festménye is.

❖ A Magyar Köztársaság Beregszászi Konzulátusának szervezésében a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Gross Arnold kiállítótermében *Kultúrák közötti párbeszéd* címmel magyarországi és külföldi alkotók karikatúráiból nyílt kiállítás.

❖ Együttműködési szerződést írt alá **Zubánics László**, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet és **Bartos Éva**, az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtári Intézete nevében. Az együttműködés keretében rendszeres továbbképzéseket tartanak.

❖ Az ungvári és a beregszászi magyar konzulátus munkatársainak részvételével kezdődött el az ismeretlen elkövetők által március elején meggyaláztott és megrongált vereckei honfoglalási emlékmű helyreállítása **Matl Péter** munkácsi szobrászművész irányításával. Az akcióban részt vett többek között **Kulin Zoltán**, a Kárpátaljai Állami Rádió és Televízió Társaság vezérigazgató-helyettese és **Zubánics László**, az UMDSZ ONT elnöke is.

❖ Nagysikerű koncertet adott Beregszászban az autentikus magyar népzene egyik legismertebb anyaországi apostolának tartott **Csik Zenekar**, valamint az alternatív rock-

zenei együttesként népszerűvé vált **Kispál** és a **Borz**.

❖ Megalakult az egységes Magyar Református Egyház, miután az alkotmányozó zsinat Debrecenben elfogadta az alkotmányt.

Június

❖ **Jókai Anna** íróval találkozhatott Beregszász és a vidék irodalomszerető közönsége a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán. A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség, a Nyíregyházi Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár, valamint a Rákóczi-főiskola közös szervezésében megtartott rendezvény a 80. magyarországi Ünnepi Könyvhét jelképes kárpátaljai megnyitója volt.

❖ A magyar nemzet sorskérdéseiről fejtette ki véleményét **Jókai Anna** Kossuth-díjas író és költő az ungvári járási Szürte református templomában.

❖ Az 1992-ben létrehozott Intermix Kiadó a kárpátaljai szerzők egy csoportjával az idén is részt vett a 80. Ünnepi Könyvhéten. A kiadótól 5 könyvcímet választott ki a budapesti bírálóbizottság, amelyek megjelentetését a Szülőföld Alap támogatta. Ezek a következők: *Viszontlátás*. Versek és novellák az *Együtt* folyóirat hét évfolyamának (2002–2008) lapszámaiból. Két első kötetes beregszászi költőt is avatott a kiadó. **Lőrincz P. Gabriella**. *Karcok* c. munkáját mutathatta be, **Kenyeres Mária** pedig *Szindobbanások* című kötetét. A Kárpátaljai Magyar Könyvek sátorban **Lőrincz P. Gabriella**, **Schober Ottó**, **Bakos Kiss Károly** és **Lengyel János** dedikált.

❖ Salánkon népes közönség előtt lépett fel **Dévai Nagy Kamilla**, a Liszt-, Bartók- és Kazinczy-díjas magyarországi előadóművész, a Krónikás Zenede nevű zeneiskola vezetője.

❖ A KMKSZ szervezésében az eszenyiek ünnepi istentiszteleten emlékeztek meg a község első és második világháborúban elesett fiairól, és a templom előtt felállított

obeliszken turulmadarat avattak fel, **Molnár Zsolt** alkotását.

❖ **Bartha Gusztáv** *Flanc* című drámáját vitték színre Ungváron **Síp Okszána** rendezésében. A színdarabot az Ungvári Közművelődési és Művészeti Főiskola végzős, rendező szakos diákjai államvizsgaként mutattak be a megyei bábszínházban.

❖ Kárpát-medencei magyar nyelvpolitikai stratégia kidolgozását javasolja a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma Állandó Bizottsága budapesti ülésén elfogadott állásfoglalásában. Az ülésen részt vett **Brenzovics László**, a Kárpátaljai Megyei Tanács elnökhelyettese, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség alelnöke, **Zubánics László**, az UMDP beregszászi járási képviselők frakciójának vezetője, az UMDSZ ONT elnöke.

❖ A Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiválján, a határon túli teátrumok seregszemléjén huszonöt romániai, szerbiai, szlovákiai és ukrainai magyar társulat előadását láthatta a közönség. A fesztiválon fellépő Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház (Beregszász) *Az ember tragédiáját* mutatta be.

❖ A Tiszapéterfalvai Képtárnak otthont adó egykori György Endre-kastély végre ismét régi fényében felújítva ragyog.

❖ **Harangozó Miklós** festményeiből nyílt kiállítás a beregszászi Európa–Magyar Házban.

❖ Jubileumi tárlaton mutatta be eddigi munkásságát a Kárpátaljai Népművészeti és Népi Építészeti Múzeum kiállítótermében az idén hatvanéves **Réti János** ungvári festőművész, grafikus.

❖ Történelminek számító első alkalommal került sor diplomaosztóra az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Karán. Az ünnepségen **Lizanec Péter** dékán üdvözölte a magyar nyelv és irodalom szakos diákokat, tanárokat, a szülőket és barátokat. A 2008. szeptember 25-én megnyílt magyar karnak ez az első kibocsátása, a filológián viszont már ez a

negyvenkettedik – jegyezte meg Lizanec Péter.

Július

❖ Tizennegyedik alkalommal rendezték meg Tiszapéterfalván az ének-, zene-, néptánc- és kézművestábornak. A KMPSZ által szervezett táborozással egy időben zajlott le a pedagógusszövetség Kőlcsey Nyári Pedagógusakadémiája is, melynek ének-zene szakos résztvevői Tiszapéterfalván jelen voltak a továbbképzésen.

❖ Hagyományosan a beregszászi református templomban tartotta tanévzáró és diplomaosztó ünnepségét a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola. Többféle képzési formában összesen 348 hallgató vehette át oklevelét.

❖ **Gajdos István** polgármester vezetésével megtartotta ülését a Beregszászi Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága. Az ülés központi napirendi kérdéseként az ukrán nyelvtanítás javítása a nemzetiségi tannyelvű iskolákban, valamint a szeptemberig megvalósítandó munkák finanszírozása szerepelt. A grémium meghallgatta **Csernicskó Istvánnak** és **Marija Bubnyaknak**, az oktatási program kidolgozása céljából létrehozott bizottság elnökének és alelnökének tájékoztatóját. A testület határozatában egyöntetűen az alternatív ukrán tankönyvek további kidolgozása, valamint a 2008–2011 évekre szóló program finanszírozása mellett döntött.

❖ Az 1703–1711-es Rákóczi-szabadságharc magyar és ruszin hőseire emlékeztek a dolhai turulus emlékműnél az UMDSZ aktivistái és tisztségviselői. A rendezvény ünnepi szónoka **Zubánics László** történész volt.

❖ Az idén tizenkilencedik alkalommal rendezték meg a KMKSZ szervezésében a turul-ünnepséget Tiszaújfaluk és Tiszapéterfalva határán a Rákóczi-szabadságharc első győztes csatájának helyszínén felállított emlékműnél, ahol **dr. Lukács Tamás**, a magyarországi Kereszténydemokrata Néppárt parlamenti képviselője mondott ünnepi beszédet.

❖ Idén a Salánki Mikes Kelemen Középfiskola udvarán rendezte meg a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség a XV. Mikes Kelemen Hagyományörző Alkotótábornak (Salánki Jurtatábornak), melynek résztvevői ebben az esztendőben is betekintést nyertek a különböző történelmi korszakokba és megismerkedhettek több kézművesmesterséggel.

❖ Megkezdődött a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán a KMPSZ által az idén immár nyolcadik alkalommal megrendezett Kőlcsey Nyári Pedagógusakadémia több turnusból álló továbbképzése.

❖ Az Égtájak Iroda immár 14. alkalommal rendezte meg a Vendégségben Budapesten – Határon túli magyar fiatalok találkozóját.

❖ Kovács Elemér *Szólészet, borászat Beregvidéken* c. könyvének bemutatójára került sor Makkosjánosiban a Beregvidéki Borházban.

❖ Megjelent **Csatáry György: Komáromy András – az országos levéltárnok** című újabb könyve.

❖ Kárpátaljára látogatott a strasbourgi *Trekanum* együttes, amely egyházi gregorián énekekkel lépett fel a benei, a beregszászi és a tisztaasványi református templomban.

❖ A hagyományokhoz híven az egykori Beregszászi Magyar Királyi Gimnázium öregdiákjai az idén is találkoztak a jelenlegi ukrán gimnázium falai alatt. **Csanádi György, Lovai Attila, dr. Balogh József és Balázs Jolán** a megfogyatkozott Verke-parti öregdiákok előtt visszaidézték a diákeveket, majd megkoszorúzták a Bethlen Gábor Magyar Gimnázium falán elhelyezett Kerényi Gyula-emléktáblát, aki egykor életre hívta az immár tradícióvá vált találkozót.

❖ Ung-vidéki és ugocsai fiatalok is részt vehettek a *Bánati Újság* jubileumi, tizedik nyári újságíró-iskolájában. A vajdasági szervezők most első ízben invitáltak meg kárpátaljaiakat.

D. Gy.